

จดหมายข่าว เพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคหญิงชาย Towards Gender Equality

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน มิถุนายน 2551

พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551

"นาง" หรือ "นางสาว" คือ ค่านำหน้านามของผู้หญิงที่กำหนดตามภาพตามการสมรส โดยที่หญิงยังไม่ได้สมรส จะใช้คำว่า "นางสาว" ส่วนหญิงที่ทำการสมรสแล้ว หรือสมรสแล้วแต่การสมรสสิ้นสุดลงในทุกกรณี

หญิงเหล่านี้จะใช้ค่านำหน้านามได้คำเดียว คือ "นาง" โดยไม่มีโอกาสได้เลือกตามความสมัครใจ ในขณะที่ผู้ชาย ไม่ว่าจะสมรสแล้ว หรือสมรสแล้วแต่การสมรสสิ้นสุดลง หรือไม่สมรสก็ตาม ใช้ค่านำหน้านามเพียงคำเดียว คือ "นาย" ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้หญิง

การที่หญิงคนหนึ่งต้องใช้คำว่า "นาง" หญิงคนนั้นต้องเผชิญกับผลกระทบที่ตามมา อาทิเช่น ใน*กฎรณนิตกรรณ* โอกาสในการได้รับคัดเลือกเข้าทำงานจะน้อยกว่าชาย เพราะนายจ้างต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการทำงาน นายจ้างมักจะไปอนุมานว่าหญิงคนนั้นอาจจะตั้งครรภ์ และอาจจะต้องลาออกในภายหลังได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลูกจ้างที่เป็น "นางสาว" ที่ไม่ต้องเสียเวลาไปกับเรื่องการลาออกหรือลาไปเลี้ยงดูบุตรแล้ว นายจ้างย่อมเลือกลูกจ้างที่เป็น "นางสาว" มากกว่า หรือ ใน*กฎรณนิตกรรณ* กฎหมายมีข้อกำหนดให้หญิงที่สมรสแล้วจะต้องทำการทำนิติกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส จะต้องได้รับความยินยอมจากสามี แต่ในทางปฏิบัติมักพบว่า ไม่ว่าจะหญิงที่ใช้คำว่า "นาง" จะทำนิติกรรมใดๆ จะเกี่ยวข้องกับสินสมรสหรือไม่ก็ตาม หญิงคนนั้นกลับต้องได้รับความยินยอมจากสามีแทบทั้งหมด

ดังนั้น พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551 จึงเป็นกฎหมายทางเลือกที่ให้สิทธิแก่ผู้หญิงที่ได้จดทะเบียนสมรสและหญิงที่ได้จดทะเบียนสมรสแล้วแต่ต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงในการเลือกใช้นำหน้านามได้

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานหนึ่งในสายของหน่วยงานการตามพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551 (อันได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ) ได้จัดการสัมมนา "แนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2551 ที่ผ่านมา

ในวันแรกของกรมประกาศใช้ ประชาชนทั่วประเทศได้ตื่นตัวเป็นอย่างมาก ข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย เปิดเผยมถึงการให้บริการว่า มีประชาชนผู้สนใจใช้บริการเปลี่ยนค่านำหน้านามจำนวน 1,796 คน ซึ่งในจำนวนนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน (ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ 5 มิถุนายน 2551) คือ

- 1) กลุ่มที่ขอลาจดทะเบียนสมรสใหม่เป็นครั้งแรก มีจำนวนทั้งหมด 852 คน โดยขอใช้นำหน้านาม "นาง" จำนวน 500 คน และใช้ "นางสาว" จำนวน 351 คน ส่วนอีก 1 คน ขอใช้เอกสารราชการทหาร/ตำรวจ
- 2) กลุ่มที่มาขอจดทะเบียนหย่า มีจำนวนทั้งหมด 270 คน ขอใช้นำหน้านาม "นาง" จำนวน 169 คน และขอใช้ "นางสาว" จำนวน 101 คน
- 3) กลุ่มที่นำใบทะเบียนสมรสมาขึ้น มีจำนวนทั้งหมด 194 คน ขอใช้นำหน้านาม "นาง" จำนวน 16 คน และขอใช้ "นางสาว" จำนวน 178 คน

ค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551" เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2551 ณ โรงแรมปรีดีเซ็น พาร์ค สวีท ถนนมิตรภาพ กรุงเทพฯ เพื่อหารือและนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่พระราชบัญญัติฯ จะมีผลบังคับใช้

ซึ่งผลการสัมมนาสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1) **กรมการปกครอง** ได้เตรียมแนวทางการปฏิบัติโดยเฉพาะสำหรับผู้ต้องการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงค่านำหน้านาม โดยสามารถแจ้งต่อนายทะเบียนครอบครัว ได้ทุกสำนักงานเขตและที่ว่าการอำเภอทั่วประเทศ ถ้าเป็นการสะดวกที่สุดให้ไปยังสำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอที่มีชื่อคนในทะเบียนบ้าน เพื่อจะได้แก้ไขข้อมูลได้ในทันที สามารถเข้าไปดูรายละเอียด/ขั้นตอนต่างๆ ได้ที่ <http://www.dopa.go.th>

2) **กรุงเทพมหานคร** ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนท้องถิ่น ปฏิบัติงานการจดทะเบียนต่างๆ เช่นเดียวกับกรมการปกครอง

3) **กระทรวงการต่างประเทศ** รับผิดชอบโดย กรมการกงสุล ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการออกหนังสือเดินทางต่างประเทศ มีหน้าที่คล้ายกับนายทะเบียน

4) **สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์** ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ในเรื่องของสิทธิในการเปลี่ยนค่านำหน้านาม หากเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จะแจ้งข้อเท็จจริงหรือนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ เพื่อผลักดันให้เกิดการแก้ไขต่อไป

4) กลุ่มที่นำเอกสารใบหย่ามาขึ้น มีจำนวนทั้งหมด 480 คน ขอใช้นำหน้านาม "นาง" จำนวน 1 คน และขอใช้ "นางสาว" จำนวน 479 คน

อย่างไรก็ตาม แม้การเปลี่ยนแปลงค่านำหน้านามจะเป็นกฎหมายทางเลือกที่ให้ผู้หญิงสามารถเลือกใช้สิทธิดังกล่าวได้ แต่ผลทางกฎหมายในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำนิติกรรม สินสมรส ก็ยังคงดำเนินการตามวิธีการของกฎหมายแต่จะเรื่องต่อไป เช่นเดิม เพราะพระราชบัญญัติค่านำหน้านาม จะมีผลเพียงแต่การให้โอกาสและสิทธิแก่ผู้หญิงในการเปลี่ยนแปลงค่านำหน้านามเท่านั้น

แม้กฎหมายจะเปลี่ยนค่านำหน้านามจาก "นาง" กลับมาเป็น "นางสาว" แล้วก็ตาม...แต่ในการทำนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส ก็ยังคงต้องได้รับการยินยอมจากคู่สมรส เช่นเดิม หากกระทำไปโดยไม่ได้รับการยินยอมจากคู่สมรส อาจถูกฟ้องต่อศาลให้เพิกถอนนิติกรรมนั้นๆ ได้...เปลี่ยนแล้ว คู่หมั้นหรือไม่ว่าง??? ก็คงเลือกกันดูเอง ♀